

**Voorontwerp van decreet betreffende het Vlaams
Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel voor de
contractuele personeelsleden van de diensten van de Vlaamse
overheid en andere besturen**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen
en Armoedebestrijding is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het
Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt.

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° decreet van 18 juli 2003: het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003;
- 2° inrichter: een openbare werkgever die een publieke pensioentoezegging doet;
- 3° contractuele personeelsleden: de personeelsleden die in dienst zijn genomen bij arbeidsovereenkomst;
- 4° aangeslotenen: de contractuele personeelsleden die behoren tot de categorie van het personeel voor wie de inrichter een publiek pensioenstelsel heeft ingevoerd, zoals bepaald in de respectieve rechtspositieregelingen en uitgevoerd via de pensioenreglementen;
- 5° publiek pensioenstelsel: een collectieve publieke pensioentoezegging;
- 6° publieke pensioentoezegging: de toezegging van een aanvullend pensioen door een inrichter aan een of meer werknemers of hun rechthebbenden;
- 7° wet van 28 april 2003: de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid;
- 8° aanvullend pensioen: het rust- en overlevingspensioen bij overlijden van de aangeslotene voor of na de pensioenleeftijd, of de ermee overeenstemmende kapitaalwaarde, dat wordt toegekend op basis van de verplichte stortingen die bepaald zijn in een pensioenreglement of een pensioenovereenkomst, ter

- aanvulling van een pensioen dat is vastgesteld krachtens een wettelijke socialezekerheidsregeling;
- 9° bijdragende onderneming: een werkgever die bijdragen betaalt aan een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening;
- 10° Vlaams Pensioenfonds: het agentschap, vermeld in artikel 3;
- 11° decreet van 22 november 2013: het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector.

Hoofdstuk 2. Het Vlaams Pensioenfonds

Afdeling 1. Machtiging tot oprichting en doel van het Vlaams Pensioenfonds

Art. 3. §1. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening op te richten.

De instelling voor bedrijfspensioenvoorziening, hierna het Vlaams Pensioenfonds te noemen, neemt de rechtsvorm aan van een organisme voor de financiering van pensioenen als vermeld in titel II, hoofdstuk II, van de wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

De voormelde wet is van toepassing op het statuut, de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van het Vlaams Pensioenfonds.

§2. Het Vlaams Pensioenfonds is een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap als vermeld in artikel 29 van het decreet van 18 juli 2003.

De Vlaamse Regering bepaalt tot welk homogeen beleidsdomein het Vlaams Pensioenfonds behoort.

§3. Het Vlaams Pensioenfonds heeft als doel om aan de aangeslotenen pensioenuitkeringen als vermeld in artikel 2, eerste lid, 2°, van de wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening, uit te betalen bij pensionering en de activiteiten te verrichten die eruit voortvloeien.

§4. In deze paragraaf wordt verstaan onder diensten van de Vlaamse overheid: de diensten, vermeld in artikel I.2, 1°, van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006.

Naast de Vlaamse Gemeenschap als openbare werkgever van de contractuele personeelsleden van de ministeries van de diensten van de Vlaamse overheid en van de kabinetsaangestelden, vertrouwen de volgende openbare werkgevers verplicht de uitvoering van hun publieke pensioenstelsels toe aan het Vlaams Pensioenfonds:

- 1° de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid van de diensten van de Vlaamse overheid;
- 2° de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen van de diensten van de Vlaamse overheid;
- 3° de strategische adviesraden met rechtspersoonlijkheid;

- 4° het Gemeenschapsonderwijs, voor het personeel van de administratieve diensten van de Raad van het Gemeenschapsonderwijs.

De publieke pensioenstelsels van alle openbare werkgevers, vermeld in het tweede lid, behoren tot hetzelfde afzonderlijke vermogen.

§5. De volgende openbare werkgevers kunnen de uitvoering van hun publieke pensioenstelsels ook toevertrouwen aan het Vlaams Pensioenfonds:

- 1° de rechtspersonen die ressorteren onder de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest en die niet behoren tot de openbare werkgevers, vermeld in paragraaf 4, tweede lid;
- 2° de lokale besturen.

In het eerste lid, 2°, wordt verstaan onder lokale besturen:

- 1° de provincies en de publiekrechtelijke agentschappen die ervan afhangen;
- 2° de gemeenten, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de openbare instellingen en de publiekrechtelijke agentschappen en verenigingen die ervan afhangen;
- 3° de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Afdeling 2. Werking van het Vlaams Pensioenfonds

Art. 4. Elke bijdragende onderneming is lid van de algemene vergadering van het Vlaams Pensioenfonds.

Art. 5. De raad van bestuur van het Vlaams Pensioenfonds bestaat uit maximum vijftien leden en is samengesteld uit:

- 1° vertegenwoordigers van de bijdragende ondernemingen, onder wie:
 - a) vertegenwoordigers van de openbare werkgevers, vermeld in artikel 3, §4, tweede lid;
 - b) vertegenwoordigers van de openbare werkgevers, vermeld in artikel 3, §5;
- 2° vertegenwoordigers van de aangeslotenen, aangesteld door de representatieve vakorganisaties die zitting hebben in Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap - Vlaams Gewest en in het Comité C1 voor de ambtenaren van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, waarbij elke vakorganisatie evenveel leden heeft;
- 3° onafhankelijke bestuurders die benoemd zijn conform artikel 4, 5 en 6 van het decreet van 22 november 2013.

Art. 6. De raad van bestuur kan toestaan om de uitvoering van het algemeen beleid van het Vlaams Pensioenfonds over te dragen aan andere operationele organen. Dat wordt bepaald in de statuten van het Vlaams Pensioenfonds.

Art. 7. Er wordt een paritair samengesteld toezichtcomité opgericht als vermeld in artikel 41, §2, van de wet van 28 april 2003.

Art. 8. De Vlaamse Regering stelt personeel, materiële middelen en infrastructuur ter beschikking van het Vlaams Pensioenfonds.

Afdeling 3. Het administratieve toezicht op het Vlaams Pensioenfonds

Art. 9. De Vlaamse Regering en het Vlaams Pensioenfonds sluiten een samenwerkingsovereenkomst als vermeld in artikel 31 van het decreet van 18 juli 2003.

De samenwerkingsovereenkomst, vermeld in het eerste lid, bepaalt onder meer de volgende zaken:

- 1° de uit te voeren taken;
- 2° de informatieplicht en de rapportageverplichting over de taken en de financiële situatie;
- 3° de nadere voorwaarden voor het beheer van, het toezicht op en de werking van het Vlaams Pensioenfonds.
De nadere voorwaarden voor het beheer omvatten ook het kader waarin het Vlaams Pensioenfonds de aanvraag van een openbare werkgever tot uitvoering van zijn publieke pensioenstelsel kan aanvaarden;
- 4° de nadere voorwaarden voor de terbeschikkingstelling van personeel, materiële middelen en infrastructuur;
- 5° de duur, de opzeggings- en verlengingsmogelijkheden van de overeenkomst.

Art. 10. §1. De Vlaamse Regering stelt op voordracht van de Vlaamse minister(s) bevoegd voor bestuurszaken en voor financiën en begroting, bij het Vlaams Pensioenfonds een regeringscommissaris aan conform artikel 10 van het decreet van 22 november 2013.

De regeringscommissaris houdt toezicht op de overeenstemming van de verrichtingen en de werking van het Vlaams Pensioenfonds met het recht en de statuten en met het algemeen belang.

De regeringscommissaris brengt over de toevertrouwde taken verslag uit bij de Vlaamse minister(s) bevoegd voor bestuurszaken en voor financiën en begroting.

De regeringscommissaris stelt bij de minister(s) die hem hebben voorgedragen, beroep in tegen elke beslissing van de raad van bestuur die hij strijdig acht met het recht, de statuten of het algemeen belang. Dat beroep wordt met redenen omkleed. Het wordt uitgeoefend binnen een termijn van vier werkdagen. Deze termijn gaat in de dag van de vergadering waarop de beslissing genomen werd, voor zover de regeringscommissaris daarop regelmatig uitgenodigd werd, en, in het tegenovergestelde geval, de dag waarop hij er kennis van heeft gekregen.

De raad van bestuur wordt binnen de termijn, vermeld in het vierde lid, op de hoogte gebracht van het beroep. De uitvoering van de beslissing, vermeld in het vierde lid, wordt door het beroep geschorst.

De Vlaamse minister(s) bevoegd voor bestuurszaken en voor financiën en begroting doen binnen een termijn van tien werkdagen een uitspraak. Die termijn gaat in op dezelfde dag als vermeld in het vierde lid.

Als de nietigverklaring niet is uitgesproken binnen de termijn, vermeld in het zesde lid, wordt de beslissing definitief.

De nietigverklaring van de beslissing wordt door de voormelde minister(s) betekend aan de raad van bestuur.

§2. De regeringscommissaris woont de algemene vergadering bij en heeft met raadgevende stem zitting in de raad van bestuur.

Ten minste vijf werkdagen voor de datum van de vergaderingen ontvangt de regeringscommissaris de volledige agenda van de vergaderingen van de algemene vergadering en van de raad van bestuur van het Vlaams Pensioenfonds, alsook alle documenten ter zake.

In gemotiveerde gevallen van hoogdringendheid kan van de verplichting, vermeld in het tweede lid, worden afgeweken.

De regeringscommissaris kan op elk moment ter plaatse alle documenten en geschriften van het Vlaams Pensioenfonds inzien.

De regeringscommissaris kan van de bestuurders alle inlichtingen en ophelderingen vorderen, en hij kan alle verificaties verrichten die hij nodig acht voor de uitvoering van zijn mandaat.

§3. De kosten die verbonden zijn aan de uitoefening van het ambt van regeringscommissaris, zijn ten laste van het Vlaams Pensioenfonds.

Hoofdstuk 3. Het publieke pensioenstelsel

Art. 11. De openbare werkgevers, vermeld in artikel 3, §4, tweede lid, voeren een identiek publiek pensioenstelsel in.

Het publieke pensioenstelsel, vermeld in het eerste lid, is een multi-inrichterspensioenstelsel.

In het tweede lid wordt verstaan onder multi-inrichterspensioenstelsel: een identiek pensioenstelsel dat ingevoerd is door verschillende inrichters, waarvan de uitvoering toevertrouwd wordt aan dezelfde pensioeninstelling.

De openbare werkgevers, vermeld in artikel 3, §4, tweede lid, sluiten een overeenkomst met toepassing van artikel 33/2 van de wet van 28 april 2003, die de gevolgen opheft van de beëindiging van de arbeidsovereenkomst van een aangeslotene bij een openbare werkgever, om een andere reden dan overlijden of pensionering, die een nieuwe arbeidsovereenkomst bij een andere openbare werkgever sluit.

Art. 12. Het publieke pensioenstelsel, vermeld in artikel 11, heeft de volgende kenmerken:

- 1° het betreft een pensioentoezegging van het type vaste bijdragen;
- 2° het publieke pensioenstelsel wordt uitsluitend gefinancierd door werkgeversbijdragen.

Het bevoegde orgaan dat de rechtspositieregeling van het personeel van de openbare werkgevers vermeld in artikel 3, §4 tweede lid vaststelt, werkt de kenmerken van het publieke pensioenstelsel, vermeld in het eerste lid, en in de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 9, nader uit in arbeidsvoorwaarden.

De wet van 28 april 2003 is van toepassing op het publieke pensioenstelsel, vermeld in het eerste lid.

Art. 13. De openbare werkgevers, vermeld in artikel 3, §4, tweede lid, vertrouwen de uitvoering van hun publieke pensioenstelsel verplicht toe aan het Vlaams Pensioenfonds.

De beheers- en werkingsregels die een duidelijke omschrijving toelaten van de rechten en verplichtingen van de openbare werkgevers als bijdragende onderneming, worden bepaald in een beheersovereenkomst tussen de bijdragende onderneming en het Vlaams Pensioenfonds.

Art. 14. De openbare werkgevers, vermeld in artikel 3, §5, kunnen de uitvoering van hun publieke pensioenstelsel toevertrouwen aan het Vlaams Pensioenfonds op voorwaarde dat hun publieke pensioenstelsel:

- 1° voldoet aan de kenmerken, vermeld in artikel 12, eerste lid;
- 2° voldoet aan de nadere voorwaarden voor het beheer, vermeld in artikel 9, tweede lid, 3°, tweede lid.

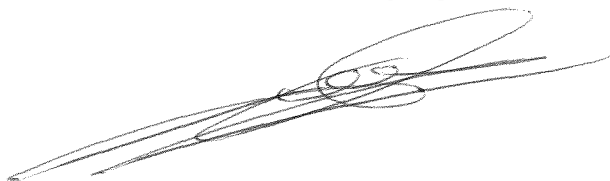
De beheers- en werkingsregels die een duidelijke omschrijving toelaten van de rechten en verplichtingen van de openbare werkgevers als bijdragende onderneming, worden bepaald in een beheersovereenkomst tussen de bijdragende onderneming en het Vlaams Pensioenfonds.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS

VOORONTWERP VAN DECREET BETREFFENDE HET VLAAMS PENSIOENFONDS EN HET PUBLIEKE PENSIOENSTELSEL VOOR DE CONTRACTUELE PERSONEELSLEDEN VAN DE DIENSTEN VAN DE VLAAMSE OVERHEID EN ANDERE BESTUREN

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. SAMENVATTING

Het voorliggend decreet heeft tot doel het decretaal kader te bepalen voor de invoering van een tweede pensioenpijler voor de contractuele personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen.

De Vlaamse overheid wenst een publieke pensioentoezegging te doen voor de contractuele personeelsleden binnen het toepassingsgebied van de sectorale akkoorden bij de Vlaamse overheid:

- de diensten van de Vlaamse overheid (DVO) d.w.z. de entiteiten die ressorteren onder het Vlaamse personeelsstatuut;
- de SERV.

De tweede pensioenpijler zal ook worden ingevoerd voor de kabinetssaangestelden.

Het decreet voorziet tevens in een aansluitingsmogelijkheid voor publiekrechtelijke instellingen buiten de DVO en voor de lokale besturen.

Het decreet regelt de oprichting, de samenstelling, de bevoegdheid, de werking en het toezicht van het Vlaams Pensioenfonds. Er wordt bepaald welke openbare werkgevers (verplicht of facultatief) toetreden tot het Vlaams Pensioenfonds.

Het decreet legt enerzijds op welke openbare werkgevers verplicht zijn om een identiek publiek pensioenstelsel in te voeren. Anderzijds wordt bepaald welke openbare werkgevers kunnen aansluiten met een eigen publiek pensioenstelsel en hoe de kenmerken van dit pensioenstelsel bepaald worden.

2. UITGANGSPUNTEN

2.1. Beleidskader

2.1.1. Het Sectoraal Akkoord 2010-2012, punt 3.3.4, pag.5

"De Vlaamse Regering bevestigt haar principiële bereidheid om voor de contractuelen "bijkomende en specifieke opdrachten" te voorzien in een tweede pensioenpijler (cf. intersectoraal akkoorden gesloten in het Comité A voor de jaren 2005-2006 en 2007-2008).

De besprekingen m.b.t. de graduele ontwikkeling van een tweede pensioenpijler voor de betrokken personeelsleden zullen opgestart worden nadat de federale overheid de kaderwet tweede pensioenpijler zal hebben goedgekeurd. Bij deze besprekingen zal rekening gehouden worden met de resultaten van het project modern HR-beleid inzake het naar mekaar toegroeien van de arbeidsvoorwaarden van contractuelen en statutairen."

2.1.2. Vlaams regeerakkoord 2014-2019 punt II., pag. 12

"In overleg met de vakorganisaties werken we aan een eenvormig statuut voor alle personeelsleden van de Vlaamse overheid, alsook aan de uitbouw van een tweede pensioenpijler voor contractuele medewerkers."

2.1.3. Beleidsnota bestuurszaken 2014-2019, punt 3.6

"Tijdens de vorige regeerperiode is de evolutie ingezet om de arbeidsvoorwaarden gelijk te schakelen tussen enerzijds de ambtenaren en anderzijds de contractuele personeelsleden. Een cruciaal element hierin is de uitbouw van een aanvullende pensioenregeling (tweede pensioenpijler) voor (huidige) contractuele medewerkers. Hiervoor is de Vlaamse overheid afhankelijk van een (aanvullende) federale kaderwet. Binnen de budgettaire ruimte werken we verder aan de uitbouw van die tweede pensioenpijler. In overleg met de vakbonden zal ik werk maken van een eenvormig statuut voor alle personeelsleden van de Vlaamse overheid."

2.1.4. Beleidsbrief bestuurszaken 2017-2018, punt 3

"In 2018 maak ik alvast op een onderbouwde manier verder werk van een proactief en modulair wervingsbeleid, duurzame inzetbaarheid, welzijn en flexibele tewerkstellingsmogelijkheden. Een belangrijke uitdaging in 2018 is de vertaling van de blauwdruk voor een vernieuwd loopbaan-en beloningsbeleid naar concrete voorstellen voor implementatie en regelgeving.

Ook de verdere harmonisering van de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren en contractuelen blijft in 2018 op de agenda staan. Zo zal ik onder meer de nodige voorbereidingen treffen voor de invoering van de tweede pensioenpijler voor de contractuele personeelsleden bij de diensten van de Vlaamse overheid."

2.2. Beweegreden

De redenen waarom de Vlaamse overheid een tweede pensioenpijler voor contractuelen wil invoeren zijn velerlei. Enerzijds is het de bedoeling om de als onbillijk gepercipieerde "pensioenkloof" tussen ambtenaren en contractuelen te verkleinen. Dit past binnen een bredere alignatie-beweging waarbij de arbeidsvoorwaarden van contractuelen en statutairen naar elkaar toegroeien. Maar anderzijds rijst de noodzaak ook vanuit hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen waarbij overheden ook meer en meer met de effecten van de vergrijzing en "gemengde loopbanen" te maken krijgen. Tenslotte tonen pensioenstudies aan dat het een zeer gewaardeerd voordeel is voor werknemers en een competitief element in het loonvoorwaardenpakket.

Ook de federale overheid moedigt de openbare besturen aan om een aanvullend pensioenstelsel te ontwikkelen voor hun contractuele personeelsleden. De federale regering heeft daartoe een wet uitgewerkt die de wet van 28 april 2003 op de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid (hierna WAP) aan de hand van enkele aanvullende bepalingen beter doorvertaalt naar de publieke sector, meer bepaald wat betreft de collectieve betrekkingen.

Het betreft de wet van 30 maart 2018 (BS 17 april 2018) "met betrekking tot het niet in aanmerking nemen van diensten gepresteerd als niet-vast benoemd personeelslid voor een pensioen van de overheidssector, tot wijziging van de individuele responsabilisering van de provinciale en lokale overheden binnen het gesolidariseerd Pensioenfonds, tot aanpassing van de reglementering inzake aanvullende pensioenen, tot wijziging van de modaliteiten van de financiering van het Gesolidariseerde pensioenfonds van de provinciale en plaatselijke besturen en tot bijkomende financiering van het Gesolidariseerde pensioenfonds

van de provinciale en plaatselijke besturen" (hierna WAPP=wet aanvullende pensioenen publieke sector).

Het is deze WAPP die tevens bepaalt dat de diensten gepresteerd als contractueel personeelslid niet meer in aanmerking zullen worden genomen voor een pensioen van de overheidssector (zie hiervoor de beweegreden inzake gemengde loopbaan). Dit is uiteraard ook een stimulans voor openbare besturen tot invoering van een aanvullend pensioen voor hun contractuele personeelsleden.

2.3. De conceptnota van de Vlaamse Regering

De Vlaamse Regering heeft op 23/02/2018 de conceptnota tweede pensioenpijler - opzetten van het Vlaams aanvullend pensioenstelsel en het Vlaams pensioenfonds voor de contractuelen van de diensten van de Vlaamse Overheid (DVO) en andere besturen - goedgekeurd (VR/2018/2302/doc.0160/TER, doc.0160/2 en doc.160/3).

Tevens machtigde de Vlaamse Regering de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling in de Vlaamse administratie om de informatie- en consultatiefase te houden met het oog op het voorafgaand advies/afsluiten van het protocol met de representatieve vakorganisaties in het Sectorcomité XVIII (zie hierna).

2.4. Betrokkenheid van de representatieve vakorganisaties

De WAP voorziet in hoofdstuk VII in de inspraak van de werknemers door verplichte raadpleging en kennisgeving (de zogenaamde informatie- en consultatiefase) over een aantal belangrijke aspecten van de pensioentoezegging.

Artikel 39 §1 WAP bepaalt:

"Wanneer de inrichter van een pensioenstelsel een werkgever is, geeft de ondernemingsraad (...) voorafgaand advies over (...)

1° de wijze van financiering van het pensioenstelsel en de structurele verschuivingen in de financiering;

2° de vaststelling van de reserves en de jaarlijkse opstelling van de pensioenfiche

3° de toepassing, de interpretatie en de wijziging van het pensioenreglement

4° de keuze van een pensioeninstelling en de overgang naar een andere pensioeninstelling (inclusief overdracht van reserves)

5° de verklaring inzake de beleggingsbeginselen (bedoeld in artikel 41bis WAP (...))"

In artikel 19 van de WAPP (dat een artikel 48/2 invoegt) wordt de terminologie voor de publieke sector verduidelijkt.

Het nieuwe artikel 48/2 van de WAP duidt als "ondernemingsraad" de volgende instellingen aan wat betreft de Vlaamse Overheid en de lokale besturen:

- het Sectorcomité XVIII bedoeld in bijlage I van het voornoemde koninklijk besluit van 28 september 1984 voor de contractuele personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid (DVO);
- de bijzondere comités krachtens artikel 20, § 1 van het voornoemde koninklijk besluit van 28 september 1984 (plaatselijke comités) of de bevoegde onderafdeling van het comité van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten krachtens artikel 17, § 2bis van het voornoemde koninklijk besluit van 28 september 1984 (Comité C1) voor de publieke pensioentoezegging gemeenschappelijk aan verschillende openbare provinciale en/of plaatselijke werkgevers als het om contractuele personeelsleden van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten gaat.

Voor de DVO wordt de informatie- en consultatiefase gevoerd binnen Sectorcomité XVIII naargelang de fases in het opzetten van het pensioenfonds.

Aangezien het over een publieke pensioenzegging gaat, zijn de lokale besturen, als werkgever en "inrichter" ertoe gehouden om plaatselijk te onderhandelen. Dit houdt ook in dat het lokaal bestuur de door de WAP opgelegde voorafgaandelijke informatie- en consultatiefase moet hebben afgerond alvorens het kan beslissen om een publieke pensioentoezegging in te stellen. Die voorafgaandelijke informatie en consultatiefase moet bijgevolg niet worden gevoerd in de schoot van Comité C1 omdat er met dit decreet geen pensioentoezegging gedaan wordt aan besturen, maar wel in het lokale onderhandelingscomité.

Na de informatie- en consultatiefase volgt de implementatiefase.

Artikel 5 van de WAP bepaalt:

"De beslissing tot invoering/wijziging of opheffing van een pensioentoezegging behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de inrichter".

De invoering van een nieuw publiek pensioenstelsel met enkel werkgeversbijdragen is weliswaar een eenzijdige beslissingsbevoegdheid van de werkgever doch over de arbeidsvoorwaarden wordt nog onderhandeld met de representatieve vakorganisaties door afsluiting van een protocol in het bevoegde onderhandelingscomité.

2.5. Bevoegdheden Gemeenschappen en Gewesten inzake aanvullend pensioen

2.5.1. WAPP-wet aanvullende pensioenen publieke sector

Het is de WAPP die, naast de regeling van onder meer het gemengd pensioen, het volledigere vereiste juridische kader biedt (afgestemd op de publieke sector) voor de uitbouw van een tweede pensioenpijler voor de contractuele personeelsleden bij de federale overheid en de Gemeenschappen en Gewesten.

De toekenning van een aanvullend pensioen wordt in de WAPP door de federale overheid beschouwd als de toekenning van een bijzondere "arbeidsvoorwaarde" en dus niet als een "pensioen" in de zin van de BWHI (art 87 §3) (zie hierna).

2.5.1. Het aanvullend pensioen is geen pensioen in de zin van artikel 87, §3 BWHI, maar louter een bijzondere arbeidsvoorwaarde

Artikel 87, § 3 Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (hierna "BWHI") bepaalt:

"§ 3 De Gemeenschappen en Gewesten stellen de regeling vast die betrekking heeft op het administratief en geldelijk statuut van hun vast, tijdelijk en hulppersoneel, met uitzondering van de pensioenregeling. Inzake de pensioenregeling is hun personeel onderworpen aan de wettelijke en statutaire regelen die van toepassing zijn op het vast, tijdelijk en hulppersoneel van het Rijk."

De toekenning van een aanvullend pensioen wordt ook door de Vlaamse overheid beschouwd als de toekenning van een bijzondere "arbeidsvoorwaarde" en dus niet als een "pensioen" in de zin van art. 87, §3 BWHI.

Het aanvullend pensioen in de tweede pijler is in feite het resultaat van een specifieke bestemming van een gedeelte van het actuele loon. Het loon, en dus evenzeer een deel van het loon, is ontegensprekelijk een arbeidsvoorwaarde.

Bij aanvullende pensioenen betaalt de werkgever inderdaad een deel van het loon niet rechtstreeks en onmiddellijk uit in speciën of in natura aan het personeelslid, zoals standaard wordt opgelegd door de Loonbeschermingswet. Dit deel van het loon wordt, zoals bepaald in het pensioenreglement, uitbetaald aan een derde (zie hierna punt 2.7) die het dan bijhoudt en doet renderen tot een later moment

waarop het uitbetaald mag worden. Aangezien die uitbetaling verplicht gekoppeld is aan pensionering, spreekt men van "aanvullend pensioen", maar eigenlijk is de WAP(P) niets meer dan een specifieke en afwijkende vorm van loonbescherming waarbij loon dat niet aan de werknemer wordt betaald bijzonder beschermd moet worden en aan bijzondere regels onderworpen wordt.

De WAP(P) is aldus een variante op de Loonbeschermingswet: beide hebben als doel om loon dat aan de werknemer is toegekend te beschermen.

Het feit dat de (werkgevers)bijdragen juridisch beschouwd worden als loon geeft aan dat de "pensioentoezegging" eigenlijk niet meer is dan een bijzondere arbeidsvoorwaarde: hoeveel loon in speciën en hoeveel loon als premie wordt voor later opzijgezet. Deze bijzondere arbeidsvoorwaarde volgt dan de regels van de arbeidsvoorwaarden of het "geldelijk statuut" van het contractueel personeelslid.

Dat het aanvullend pensioen geen "pensioen" in de zin van artikel 87, § 3 BWHI is, maar daarentegen een bijzondere arbeidsvoorwaarde, blijkt tevens uit het onderscheid dat moet worden gemaakt tussen de drie bestaande pensioenpijlers:

1. de eerste pijler = het **wettelijk** pensioen – bevoegdheid van de federale wetgever of de decreetgever (bv. eerste pijler statutairen VMW / De Watergroep, vroeger VRT, UZ Gent, ...).
2. de tweede pijler = het **aanvullend** pensioen – bevoegdheid van de werkgever.
Is een aanvulling op de eerste pijler contractuelen. Komt tot stand via een driehoeksverhouding werkgever-werknemer-pensioeninstelling.
3. de derde pijler = **het pensioensparen** – op initiatief van de burger.
4. soms wordt ook over de vierde pijler gesproken, zijnde de gezinswoning.

De drie pijlers vallen allemaal onder de noemer "pensioen" maar het zijn wel drie totaal andere regelingen om de financiële situatie na de pensionering meer comfortabel te maken. En de zgn. vierde pijler bevestigt dit ten volle.

2.6. De dwingende bepalingen van de IBP-wet en van de WAP

Inzake de oprichting, de samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht van het pensioenfonds maakt het decreet aansluiting bij de dwingende bepalingen van de wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (hierna IBP-wet).

Het decreet vindt tevens aansluiting bij de dwingende bepalingen van de WAP, waarin volgende aspecten zijn geregeld:

- de procedure die moet worden gevolgd om een aanvullend pensioenplan in te voeren, te wijzigen of op te heffen;
- de inhoud, de opbouw en het behoud van de beloofde aanvullende pensioenen;
- de informatie die de aangeslotenen moeten krijgen;
- het ogenblik vanaf wanneer een aangeslotene zijn aanvullend pensioen kan opvragen;
- de procedure en mogelijkheden bij de uitdiensttreding van een aangeslotene;
- de beschermingsmaatregelen.

2.7. Situering binnen het kaderdecreet bestuurlijk beleid

De openbare besturen die een nieuwe aanvullende pensioenregeling invoeren zullen, op basis van de WAPP, vanaf 1 mei 2018 verplicht zijn om het beheer te

"externaliseren" d.w.z. aan een aparte externe instelling toe te vertrouwen (i.p.v. zelf te beheren). Er is dus slechts een keuze tussen een externe groepsverzekering of een pensioenfonds.

Om te voorzien in een aanvullend pensioen richt de Vlaamse Regering bij decreet een Instelling voor Bedrijfspensioenvoorziening (IBP) op onder de juridische vorm van een organisme voor de financiering van de pensioenen (OFP). Omtrent deze elementen moet het decreet verplicht aansluiting maken bij het privaatrechtelijk stelsel van de IBP-wet. Inzake het statuut, de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van het OFP zijn de bepalingen van de IBP-wet van toepassing, waarvan niet kan afgeweken worden.

Vermits de keuze voor externe verzelfstandiging noodzakelijk is en op dwingende wijze wordt opgelegd door de federale IBP-wet, zal het OFP de vorm aannemen van een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap zoals vermeld in artikel 29 van het kaderdecreet.

2.8. Toepassingsgebied

Voor de bepaling van het toepassingsgebied en de inrichting van het pensioenfonds onderscheiden we schematisch vier doelgroepen:

- **Categorie I: DVO:** personeel van de departementen en de intern verzelfstandigde agentschappen (IVA's) zonder rechtspersoonlijkheid en het secretariaatspersoneel van de strategische adviesraden (SAR's) zonder rechtspersoonlijkheid.
Werkgever: Vlaamse gemeenschap – onder het VPS.
- **Categorie II: DVO – ARP's:** personeel van de IVA's met rechtspersoonlijkheid, de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen (EVA's), de SAR's met rechtspersoonlijkheid en Go!.
Werkgever: de rechtspersonen - onder het VPS.
- **Categorie III:** openbare werkgevers van de Vlaamse overheid die niet tot de DVO behoren en geen provinciaal noch plaatselijk bestuur zijn (bijvoorbeeld de VREG).
Hiertoe behoort juridisch ook de SERV.
Werkgever: de rechtspersonen met wie de contractant een arbeidsovereenkomst heeft gesloten - eigen rechtspositie.
- **Categorie IV:** Provinciale en lokale besturen.
Werkgever: de autonome besturen - eigen rechtspositie.

2.8.1. De contractuele personeelsleden van de DVO (categorie I en II) en de kabinetsaangestelden

Het doelpubliek is in eerste instantie de ongeveer 7.700 contractuele personeelsleden van de DVO (categorie I en II) die onder het VPS ressorteren.

Daarnaast zal de tweede pensioenpijler ook worden ingevoerd voor de ongeveer 200 aangestelde kabinetsleden bij de kabinetten van de leden van de Vlaamse Regering (dus niet voor de naar deze kabinetten gedetacheerde ambtenaren, aangezien deze tijdens de periode van detachering verder rechten opbouwen voor een ambtenarenpensioen).

De uitbreiding van de tweede pensioenpijler tot de aangestelde kabinetsleden bij de kabinetten van de leden van de Vlaamse Regering, ligt in lijn met de werkwijze die tot nog toe werd gevolgd om de geldelijke arbeidsvoorwaarden van

de personeelsleden van de kabinetten in de mate van het mogelijke af te stemmen op deze die gelden voor de diensten van de Vlaamse overheid.

Zie bijvoorbeeld artikel 21 van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 tot organisatie van de kabinetten van de leden van de Vlaamse Regering dat bepaalt dat de regeling voor het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid inzake gezinsbijslag, haard- of standplaatstoelage, maaltijdcheques, vakantiegeld, eindejaarstoelage en andere toelagen van overeenkomstige toepassing is op het personeel van de kabinetten, met uitzondering van de toelage voor het presteren van overuren en de toelage voor nacht-, zaterdag- en zondagswerk.

Uiteraard zijn ook tewerkgestelden die geen arbeidsovereenkomst hebben met een openbare werkgever die onder het toepassingsgebied van het decreet valt, uitgesloten zoals uitzendkrachten (eigen cao regeling) of personen met een beroepsinlevingsovereenkomst (BIO) voor personen met een handicap (GIBO), jongeren met een overeenkomst alternerende opleiding, schoolstagiaires (in kader van opleidingsprogramma's ...), ...

Specifieke categorieën werknemers kunnen uitgesloten worden in de rechtspositieregeling (bv studenten).

2.8.2. Een aansluitingsmogelijkheid voor instellingen buiten de DVO (categorie III)

Hier behoort juridisch ook de SERV toe, maar de aansluiting van de SERV is aangewezen, omdat deze strategische adviesraad (die niet tot de DVO behoort) die ressorteert onder Sectorcomité XVIII nog niet over een aanvullende pensioenregeling beschikt.

De meeste publiekrechtelijke instellingen buiten de DVO beschikken reeds over een tweede pensioenpijler bv. DE LIJN, De Watergroep, de VRT, het Vlaams Fonds voor de Letteren en de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letterkunde.

Conform de WAPP-wet zal het fonds zich richten tot openbare werkgevers.

In het decreet wordt bijgevolg in een aansluitingsmogelijkheid voor publiekrechtelijke instellingen buiten de DVO voorzien met een eigen publiek pensioenstelsel dat moet voldoen aan de essentiële kenmerken van het publieke pensioenstelsel van de DVO. De voorwaarden tot aansluiting van deze instellingen bij het Vlaams Pensioenfonds worden bovendien bepaald in de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Pensioenfonds (met bepaalde vrijheidsgraden zoals bv bijdragepercentage).

2.8.3. Een aansluitingsmogelijkheid voor lokale besturen (categorie IV)

De lokale sector is reeds een aantal jaren gestart met een verzekeringsinitiatief voor het aanvullend pensioen.

In het decreet wordt in een aansluitingsmogelijkheid voor lokale besturen voorzien met een eigen publiek pensioenstelsel dat moet voldoen aan de essentiële kenmerken van het publieke pensioenstelsel van de DVO. De voorwaarden tot aansluiting van de lokale besturen bij het Vlaams Pensioenfonds worden bovendien bepaald in de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Pensioenfonds (met bepaalde vrijheidsgraden zoals bv bijdragepercentage).

2.9. Keuze voor een fonds

De openbare besturen die een nieuwe aanvullende pensioenregeling invoeren zullen vanaf 1 mei 2018 verplicht zijn om het beheer te "externaliseren" d.w.z. aan een aparte externe instelling toe te vertrouwen (i.p.v. zelf te beheren).

Er is dus slechts een keuze tussen een externe groepsverzekering of een extern pensioenfonds.

Om te voorzien in een aanvullend pensioen voor contractuele personeelsleden van de DVO (en andere besturen) zal de Vlaamse overheid een Instelling voor Bedrijfspensioenvoorziening (IBP) of Organisme voor de Financiering van de Pensioenen (OFP) oprichten, het Vlaams Pensioenfonds, onder de vorm van een privaatrechtelijke EVA.

De Vlaamse overheid kiest voor een fonds (OFP) omwille van onderstaande argumentatie:

Een **pensioenfonds** heeft volgende voordelen:

- Het is een ideaal vehikel voor grote werkgevers met veel aangeslotenen en/of grote volumes aan premies. Het is als het ware een verlengstuk van de werkgever (identificatie) en leidt tot een nauwere binding van de werknemers.
- Een pensioenfonds staat in voor het beheer en dagelijks bestuur en dient daarvoor een Raad van Bestuur en Algemene Vergadering op te richten waarbij er veel aandacht is voor deugdelijk bestuur. Verschillende functies dienen dan ofwel intern of extern ingevuld te worden zoals bv bedrijfsrevisor, aangewezen actuaire, compliance officer, ..
- De inspraak van de werknemers is gegarandeerd (bijv. via het toezichtscmit  ).
- Een pensioenfonds is geen commerci  le onderneming; er zijn geen aandeelhouders(vergoedingen). Winsten uit beleggingen worden enkel aangewend voor de pensioenvorming.
- Er is meer flexibiliteit inzake activabeheer dan bij een groepsverzekering wat effect heeft op het rendement. Uit statistische informatie blijkt dat het rendement (door een goede beleggingsstrategie) gemiddeld hoger ligt dan bij tak 21-producten in groepsverzekeringen.
- Een fonds verzorgt zelf de communicatie aan de aangeslotenen en begunstigten.
- Ondersteuning/opvolging vanuit DVO is noodzakelijk maar zorgt tevens voor grotere betrokkenheid van de werkgevers.

Een **groepsverzekering** is een alternatieve mogelijkheid om in te staan voor het uitkeren van een aanvullend pensioen, doch de wezenlijke kenmerken liggen fundamenteel anders:

- Zij wordt gesloten met een commerci  le onderneming en wordt dus minder gezien als een verlengstuk van de werkgever; het is "afstandelijker".
- De kosten worden verrekend door afname van de bijdrage en/of afname van de winstdeling en de overheid heeft die dus minder zelf in de hand.
- De syndicale betrokkenheid is niet gegarandeerd.
- De ondersteuning/opvolging vanuit de DVO blijft ook hier noodzakelijk.

2.10. De essenti  le kenmerken van het publieke pensioenstelsel

Alle entiteiten binnen de DVO en ook de SERV zullen een identiek publiek pensioenstelsel invoeren (zie hieronder punt 3.).

Dit geldt eveneens ten aanzien van de kabinetten van de leden van de Vlaamse Regering, voor de aangestelde kabinetsleden.

Met het oog op een eenvoudig beheer van het Vlaams Pensioenfonds worden in het decreet de essenti  le kenmerken van dit publieke pensioenstelsel bepaald:

Type plan	Vaste bijdragen-plan
Financiering	100% patronale bijdragen en dus geen werknemersbijdragen

In de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Pensioenfonds zullen tevens een aantal voorwaarden afgesproken worden waaraan de aanvragen van aansluitende besturen moeten voldoen om aanvaard te worden. Deze voorwaarden zijn beheerskenmerken die het eenvoudig beheer van het fonds moeten garanderen maar kunnen tevens vrijheidsgraden omvatten (bv inzake bijdragepercentage).

De nadere uitwerking van deze essentiële en beheerskenmerken van het publieke pensioenstelsel in arbeidsvoorwaarden gebeurt door het bevoegde orgaan voor de rechtspositieregeling.

Het gaat hier onder meer om de componenten van de vaste bijdrage nl. % op het loon, de berekeningsbasis, uitkering in kapitaal, ... die door de Vlaamse Regering, raad van bestuur, gemeenteraad, ... opgenomen worden in de rechtspositie.

Zo is de Vlaamse Regering bevoegd voor het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid en de aangestelden van de kabinetten van de leden van de Vlaamse Regering.

Het bevoegde orgaan van de SERV zal de kenmerken zoals uitgewerkt door de Vlaamse Regering voor het DVO-personeel overnemen in de rechtspositieregeling van het personeel van de SERV omdat de SERV deel uitmaakt van het identieke publieke pensioenstelsel van de DVO en dus geniet van de voordelen inzake mobiliteit tussen deze werkgevers.

De publiekrechtelijke entiteiten buiten de DVO en de lokale besturen kunnen maar toetreden tot het Vlaams Pensioenfonds voor zover hun publieke pensioenstelsel voldoet aan bovenstaande essentiële kenmerken. De overige (ifv eenvoudig beheer) kenmerken waaraan hun pensioenstelsel moet voldoen opdat zij zouden kunnen toetreden tot het Vlaams Pensioenfonds worden dan bepaald in de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Pensioenfonds, rekening houdend met bepaalde vrijheidsgraden.

3. NOODZAAK VAN EEN DECREET

Een decreet is noodzakelijk omwille van volgende overwegingen.

Aansluiting bij het fonds-verplichte en facultatieve aansluiting

- Naast de privaatrechtelijke oprichting van het pensioenfonds door neerlegging van de statuten, wordt de Vlaamse Regering bij decreet gemachtigd om een organisme voor de financiering van pensioenen op te richten, het Vlaams Pensioenfonds, onder de vorm van een privaatrechtelijke EVA.

Artikel 9 BWHI bepaalt:

"In de aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, kunnen de Gemeenschappen en de Gewesten gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen oprichten of kapitaalparticipaties nemen.

Het decreet kan aan voornoemde organismen rechtspersoonlijkheid toekennen en hun toelaten kapitaalparticipaties te nemen. Het decreet regelt hun oprichting, samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht."

Het Vlaams Pensioenfonds heeft als doel om aan de aangesloten pensioenuitkeringen uit te betalen bij de pensionering en de activiteiten te verrichten die er uit voortvloeien.

Het fonds is het instrument waaraan verschillende openbare inrichters/werkgevers het beheer van hun pensioentoezegging toevertrouwen en is in die zin een multi-inrichterspensioen-fonds.

Conform de WAPP-wet zal het fonds zich richten tot openbare werkgevers.

Verplichte aansluiting

Naast de Vlaamse Gemeenschap als werkgever van de contractuele personeelsleden van de ministeries van de diensten van de Vlaamse overheid en van de kabinetsaangestelden (dat het instrument Vlaams Pensioenfonds in eerste instantie gebruikt), treden volgende openbare werkgevers verplicht toe tot het Vlaams Pensioenfonds:

- 1° de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid van de diensten van de Vlaamse overheid;
- 2° de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen van de diensten van de Vlaamse overheid;
- 3° de strategische adviesraden met rechtspersoonlijkheid binnen de diensten van de Vlaamse overheid (VLOR, Minaraad, SARO) + SERV (buiten DVO);
- 4° het Gemeenschapsonderwijs voor wat betreft het personeel van de administratieve diensten van de Raad van het Gemeenschapsonderwijs.

Hoewel de SERV een werkgever is die niet behoort tot de DVO, is de aansluiting aangewezen. De SERV ressorteert onder sectorcomité XVIII en beschikt nog niet over een aanvullende pensioenregeling.

Facultatieve aansluiting

Er wordt decretaal bepaald (resp. krachtens artikel 9, tweede lid BWHI en de bevoegdheidsregeling voor de lokale sector) dat volgende werkgevers facultatief kunnen toetreden tot het Vlaams Pensioenfonds:

- 1° de openbare rechtspersonen die ressorteren onder de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest maar die niet behoren tot de DVO en geen provinciaal noch plaatselijk bestuur zijn. Hiertoe behoren eveneens de met rechtspersoonlijkheid beklede patrimonია.
- 2° de lokale besturen.

Opleggen van de componenten van het publieke pensioenstelsel

Bij decreet worden de essentiële kenmerken (vaste bijdrage en werkgeversfinanciering) van de publieke pensioenstelsels bepaald van de werkgevers die verplicht en facultatief toetreden tot het fonds.

Voor de toetreders zullen aanvullende beheerskenmerken opgenomen worden in de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het fonds mits bepaalde vrijheidsgraden (bv inzake bijdragepercentage).

Al deze kenmerken samen worden doorvertaald in arbeidsvoorwaarden via de rechtspositieregeling (VPS en andere rechtsposities).

Aangezien het aanvullend pensioen een arbeidsvoorwaarde is, is de Vlaamse Regering binnen de DVO bevoegd om dit aanvullend pensioen in te richten zonder bijkomende decretale rechtsgrond voor het personeel van de departementen, de IVA's zonder rechtspersoonlijkheid en het secretariaatspersoneel van de strategische adviesraden (SAR's) zonder rechtspersoonlijkheid (SARC, Vlaamse Woonraad). Uit Artikel 87 BWHI vloeit immers voort dat de Vlaamse Regering, en niet de decreetgever bevoegd is om het statuut van zijn eigen (statutair en contractueel) personeel vast te stellen.

Uit het tweede lid van artikel 9 BWHI vloeit voort dat de Vlaamse decreetgever bevoegd is om de rechtspositieregeling vast te leggen van het personeel van de instellingen die afhangen van de Gemeenschappen en Gewesten.

Wanneer de Vlaamse Gemeenschap binnen de DVO een aanvullend pensioen wil inrichten voor het personeel van de IVA's met rechtspersoonlijkheid, de publiekrechtelijke EVA's, de SAR's met rechtspersoonlijkheid (VLOR, Minaraad, SALV) en het GO! gebeurt dit bij decreet.

De Vlaamse Regering put evenwel haar bevoegdheid om binnen de DVO de rechtspositieregeling van het personeel van de IVA's met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijk vormgegeven EVA's te bepalen uit artikel 5 van het

Kaderdecreet Bestuurlijk Beleid en voor de overige rechtspersonen uit overeenstemmende decretale bepalingen.

Artikel 5 van het Kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 luidt als volgt:
"De Vlaamse Regering bepaalt de rechtspositieregeling van het personeel van de departementen, de intern verzelfstandigde agentschappen en de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen. De door de Vlaamse Regering uitgewerkte regelingen voorzien in een globale interne arbeidsmarkt."

Alle entiteiten binnen de DVO en ook de SERV zullen aansluiten bij hetzelfde publieke pensioenstelsel.

Dit geldt eveneens ten aanzien van de kabinetten van de leden van de Vlaamse Regering, voor de aangestelde kabinetsleden. De geldelijke arbeidsvoorwaarden van de personeelsleden van de kabinetten zijn immers in de mate van het mogelijke afgestemd op deze die gelden voor de DVO.

Wanneer een identiek pensioenstelsel wordt ingevoerd door meerdere inrichters en wordt toevertrouwd aan dezelfde pensioeninstelling is er sprake van een multi-inrichterspensioenstelsel (MIP-s).

Deze piste moet gepaard gaan met een regeling die de gevolgen van uittreding uitwist. Wanneer de arbeidsovereenkomst van een contractant eindigt bij een Dienst van de Vlaamse Overheid of een rechtspersoon uit Categorie II en gevolgd wordt door een arbeidsovereenkomst bij een andere Dienst van de Vlaamse overheid of een rechtspersoon uit Categorie II dan is er in principe sprake van uittreding (wanneer geen bijzondere overeenkomst afgesloten is).

Het moment van de uittreding vormt een referentietijdstip voor de vaststelling van de rechten van de aangeslotene en de verplichtingen van de inrichter. Zo wordt normaal bij uittreding overgegaan tot o.m.:

- vaststelling verworven reserves;
- vaststelling minimumrendementsgarantie (artikel 24 WAP);
- aanzuivering van eventuele tekorten door de inrichter (uiterlijk op het moment van de overdracht van de reserves);
- mededeling van de verworven reserves en prestaties;
- mededeling van de aanwendingsmogelijkheden (artikel 31 WAP);
- ter beschikking stellen van de reserves voor overdracht naar pensioeninstelling van bv. een andere werkgever of naar onthaalstructuur (artikel 32 WAP).

Om de gevolgen van uittreding bij wisseling van bovenstaande werkgevers uit te wissen worden de werkgevers bij decreet verplicht tot het sluiten van een overeenkomst in toepassing van artikel 33/2 van de WAP, waarvan het voorwerp is de gevolgen op te heffen van de beëindiging van de arbeidsovereenkomst van een aangeslotene bij de ene werkgever, anders dan door overlijden of pensionering, die een nieuwe arbeidsovereenkomst sluit bij een andere werkgever. Het voordeel is bv dat de rendementsgarantie doorloopt en dat geen communicatie nodig is (aangezien geen uittreding).

4. INHOUD VAN DE DECRETALE REGELING

- 1° de machtiging aan de Vlaamse Regering om een instelling voor Bedrijfspensioenvoorziening (IBP) onder de vorm van organisme voor de financiering van pensioenen (OFP), genaamd het Vlaams Pensioenfonds op te richten.
- 2° het doel van het Vlaams Pensioenfonds.
- 3° de verplichte toetreding tot het Vlaams Pensioenfonds van de Vlaamse gemeenschap als openbare werkgever van de contractuele personeelsleden van de ministeries van de DVO en van de kabinetsaangestelden en de verplichte toetreding van de openbare werkgevers uit categorie II en de SERV.
- 4° de machtiging om facultatief toe te treden tot het Vlaams Pensioenfonds voor de openbare werkgevers uit categorie III en IV.
- 5° samenstelling van de operationele organen van het Vlaams Pensioenfonds, zijnde de algemene vergadering en de raad van bestuur.
- 6° het administratieve toezicht op het Vlaams Pensioenfonds.
- 7° de verplichting voor de DVO, de kabinetten en de SERV om een identiek publieke pensioenstelsel in te voeren.
- 8° de verplichting voor de openbare werkgevers vermeld in punt 7° tot het sluiten van een bijzondere overeenkomst om bij wisseling van werkgevers de gevolgen van uittreding uit te wissen.
- 9° de essentiële kenmerken van het publieke pensioenstelsel van de DVO, de kabinetten en de SERV.
- 10° de machtiging aan het bevoegde orgaan voor de rechtspositie om de kenmerken van het publieke pensioenstelsel (zowel de essentiële als de beheerskenmerken uit de samenwerkingsovereenkomst) om te zetten in arbeidsvoorwaarden.
- 11° de verplichting voor de DVO, de kabinetten en de SERV om de uitvoering van hun publieke pensioenstelsel toe te vertrouwen aan het Vlaams Pensioenfonds.
- 12° de verplichting dat het publieke pensioenstelsel van de openbare werkgevers uit categorie III en IV voldoet aan de essentiële kenmerken van het publieke pensioenstelsel van de DVO en aan de beheerskenmerken zoals bepaald in de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Pensioenfonds (mits bepaalde vrijheidsgraden).

5. ADVIES RAAD VAN STATE

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1

Conform artikel 19, §1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen vermeldt dit artikel dat het decreet een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid regelt.

Artikel 2

Definities

Hoofdstuk 2. Het Vlaams Pensioenfonds

Afdeling 1. Machtiging tot oprichting en het doel van het Vlaams Pensioenfonds

Artikel 3

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om een organisme voor de financiering van pensioenen (OFP), genaamd het Vlaams Pensioenfonds op te richten. Het Vlaams Pensioenfonds is een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap.

Op grond van artikel 10 van de IBP-wet moet het OFP zijn maatschappelijk doel beperken tot de activiteiten bedoeld in artikel 2, 2° IBP-wet en tot de activiteiten die er uit voortvloeien.

In overeenstemming hiermee heeft het Vlaams Pensioenfonds als doel om aan de aangeslotenen pensioenuitkeringen uit te betalen bij pensionering en de activiteiten te verrichten die eruit voortvloeien.

De keuze om het beschikbaar budget enkel aan pensioenvorming te besteden komt maximaal tegemoet aan het streefdoel om de kloof tussen het ambtenarenpensioen en het wettelijk pensioen voor contractuelen te verkleinen.

De Vlaamse Gemeenschap is werkgever van de contractuele personeelsleden van de Vlaamse ministeries, zijnde de departementen en Iva's zonder rechtspersoonlijkheid van de DVO, evenals van de kabinetsaangestelden. Deze openbare werkgever/doelgroep vormt in die zin de eerste basiscomponent van de werking van het fonds.

Volgende openbare werkgevers treden verplicht toe tot het Vlaams Pensioenfonds:

- 1° de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid van de diensten van de Vlaamse overheid;
- 2° de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen van de diensten van de Vlaamse overheid;
- 3° de strategische adviesraden met rechtspersoonlijkheid van de diensten van de Vlaamse overheid (VLOR, Minaraad, SARO)+ de SERV (buiten de DVO);
- 4° het Gemeenschapsonderwijs voor wat betreft het personeel van de administratieve diensten van de Raad van het Gemeenschapsonderwijs.

Hoewel de SERV een werkgever is die niet behoort tot de DVO, is de aansluiting aangewezen, aangezien de SERV nog niet beschikt over een aanvullende pensioenregeling en ook ressorteert onder Sectorcomité XVIII. De SERV maakt ook deel uit van het identieke publieke pensioenstelsel DVO (zie hierna) en geniet in die zin van de mobiliteitsgarantie tussen deze werkgevers, zodat geen sprake is van uittreding.

Volgende openbare werkgevers kunnen facultatief toetreden tot het Vlaams Pensioenfonds:

- 1° de rechtspersonen die ressorteren onder de Vlaamse gemeenschap en het Vlaamse gewest en die niet behoren tot de categorieën van openbare werkgevers vermeld in paragraaf vier van dit artikel. Hiertoe behoren eveneens de met rechtspersoonlijkheid beklede patrimonía.
- 2° de lokale besturen.

Afdeling 2. Werking van het Vlaams Pensioenfonds

Artikel 4

Conform artikel 14,§2, laatste lid van de IBP-wet is elke bijdragende onderneming lid van de algemene vergadering.

Overeenkomstig artikel 46,5° van de IBP-wet moeten de bevoegdheden van de algemene vergadering en de wijze van bijeenroeping ervan, alsook de wijze waarop haar beslissingen aan de leden en aan derden ter kennis worden gebracht, worden opgenomen in de statuten van het OFP.

Artikel 5

Overeenkomstig artikel 5 van het koninklijk besluit van 12 januari 2017 betreffende het prudentieel toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening, moeten de bijdragende ondernemingen en de aangeslotenen of hun vertegenwoordigers de meerderheid uitmaken in de raad van bestuur van de instelling voor bedrijfspensioenvoorziening.

De raad van bestuur van het Vlaams Pensioenfonds bestaat uit maximum vijftien leden. Met het oog op een evenwichtige vertegenwoordiging van elke categorie van werkgevers in de raad van bestuur, wordt enerzijds voorzien in een vertegenwoordiging van de openbare werkgevers vermeld in artikel 3, §4, en anderzijds in een vertegenwoordiging van de openbare werkgevers vermeld in artikel 3, §5.

De vertegenwoordigers van de aangeslotenen worden aangesteld door de representatieve vakorganisaties die zitting hebben in Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap - Vlaams Gewest en in het Comité C1 voor de ambtenaren van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, met dien verstande dat elke vakorganisatie evenveel leden heeft.

Overeenkomstig artikel 4 van het decreet van 22 november 2013 betreffende het deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector moet minimaal een derde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur een onafhankelijke bestuurder zijn.

Het aantal leden van de raad van bestuur en de verdeling van de leden over bovenvermelde categorieën, zal worden opgenomen in de statuten van het Vlaams Pensioenfonds.

Op grond van artikel 3 van het decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid, mag ten hoogste twee derde van de stemgerechtigde leden van hetzelfde geslacht zijn.

De wijze van benoeming, ambtsbeëindiging en afzetting van de bestuurders, de omvang van hun bevoegdheden en de wijze waarop zij die uitoefenen moet conform artikel 46,6° van de IBP-wet worden opgenomen in statuten van het OFP.

De leden van de operationele organen van het OFP moeten permanent over de voor de uitoefening van hun functie vereiste professionele betrouwbaarheid en passende deskundigheid beschikken. Hiertoe moet een specifieke vragenlijst

worden ingevuld, ter beschikking gesteld door de FSMA. De leden van de raad van bestuur hebben een persoonlijke aansprakelijkheid voor bestuurdersfouten en voor overtredingen van de wetgeving m.b.t. de pensioenregelingen (artikel 24 tot en met artikel 26 IBP-wet).

Artikel 6

De statuten kunnen de raad van bestuur toestaan om de uitvoering van het algemeen beleid van het Vlaams Pensioenfonds over te dragen aan andere operationele organen (artikel 31 IBP-wet). Deze operationele organen oefenen deze taken uit onder het toezicht van de raad van bestuur. Een directiecomité, een dagelijks bestuur of een gedelegeerd bestuurder zijn de meest gebruikelijke.

Artikel 7

Er wordt een toezichtscomité opgericht in toepassing van artikel 41, §2, van de WAP. Het toezichtscomité is geen orgaan van het pensioenfonds, maar een orgaan dat op basis van de WAP wordt ingesteld indien een pensioentoezegging die gemeenschappelijk is aan meerdere werkgevers wordt beheerd door een pensioenfonds dat niet paritair wordt beheerd. Het toezichtscomité is paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van werkgevers en representatieve vakorganisaties.

Het toezichtscomité ziet toe op de uitvoering van de pensioentoezegging en ontvangt de verklaring inzake de beleggingsbeginselen en het beheersverslag vóór de mededeling ervan aan de inrichters.

Artikel 8

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om personeel, materiële middelen en infrastructuur ter beschikking te stellen van het Vlaams Pensioenfonds. De concrete modaliteiten hiervan zullen opgenomen worden in de samenwerkingsovereenkomst.

Afdeling 3 Het administratieve toezicht op het Vlaams Pensioenfonds

Artikel 9

Een privaatrechtelijk vormgegeven EVA geeft uitvoering aan aspecten van het Vlaamse overheidsbeleid en wordt op krachtlijnen aangestuurd en opgevolgd door de bevoegde minister. Dit gebeurt, zoals gebruikelijk, op basis van een na onderhandeling af te sluiten samenwerkingsovereenkomst waarin ook de garanties worden ingeschreven en de modaliteiten worden bepaald voor een tijdige, volledige en betrouwbare rapportering over de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst.

Wat het beheer betreft zullen in de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het fonds een aantal bijkomende kenmerken van de aanvullende pensioenregelingen/publieke pensioenstelsels voor aansluitende besturen bepaald worden die er moeten voor zorgen dat het beheer van het fonds eenvoudig blijft bv. inzake berekeningsbasis Maar evenzeer kunnen bepaalde vrijheidsgraden opgenomen worden (bv. inzake bijdragepercentage). Indien een aansluitend bestuur deze kenmerken volgt zal het Vlaams Pensioenfonds de aanvraag aanvaarden.

Artikel 10

Er wordt een decretale basis gecreëerd voor het toezicht op het Vlaams Pensioenfonds door een regeringscommissaris.

De regeringscommissaris houdt toezicht op de overeenstemming van de verrichtingen en de werking van het Vlaams Pensioenfonds met het recht, de statuten en het algemeen belang.

De regeringscommissaris rapporteert over de toevertrouwde taken aan de Vlaamse minister(s) bevoegd voor bestuurszaken en voor financiën en begroting.

Tegen elke beslissing van de raad van bestuur die hij strijdig acht met het recht, de statuten of het algemeen belang stelt de regeringscommissaris binnen een termijn van vier werkdagen beroep in bij de voordragende ministers dwz de Vlaamse minister(s) bevoegd voor bestuurszaken en voor financiën en begroting. Deze ministers beschikken over een behandeltermijn van het beroep van tien werkdagen ingaande op de in het decreet vermelde datum.

De regeringscommissaris woont de algemene vergadering bij en heeft met raadgevende stem zitting in de raad van bestuur.

De regeringscommissaris kan van de bestuurders alle inlichtingen en ophelderingen vorderen, en hij kan alle verificaties verrichten die hij nodig acht voor de uitvoering van zijn mandaat.

Hoofdstuk 3. Het publieke pensioenstelsel

Artikel 11

De DVO, de kabinetten (voor de aangestelden) en de SERV zullen een identiek publiek pensioenstelsel invoeren. Dit publieke pensioenstelsel is bijgevolg een multi-inrichterspensioenstelsel (MIP-s) (artikel 3, §1, 25° WAP).

Om de gevolgen van uittreding bij wisseling van werkgever binnen het MIP uit te vlakken, worden bovenvermelde openbare werkgevers verplicht om een overeenkomst af te sluiten in toepassing van artikel 33/2 van de WAP. Via deze uittredingsovereenkomst is er een grotere mobiliteit mogelijk tussen de werkgevers.

Artikel 12

Met het oog op een uniform beheer van het Vlaams Pensioenfonds worden in het decreet de essentiële kenmerken bepaald van het publieke pensioenstelsel vermeld in artikel 11:

- 1° een vaste bijdragen-plan
- 2° 100% patronale financiering

De kenmerken van het publieke pensioenstelsel behelzen, naast deze essentiële kenmerken, ook beheerskenmerken zoals ze zullen opgenomen worden in de in artikel 9 vermelde samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Pensioenfonds. Deze beheerskenmerken moeten het eenvoudig beheer van het fonds waarborgen maar kunnen ook vrijheidsgraden omvatten (bv inzake bijdragepercentage).

Al deze kenmerken samen moeten door de bevoegde overheid voor de rechtspositie (naar gelang het geval de Vlaamse Regering, raad van bestuur, gemeenteraad...) worden doorvertaald naar arbeidsvoorwaarden in de rechtspositieregeling. Het gaat hier onder meer om de componenten van de vaste bijdrage nl. % op het loon, de berekeningsbasis, uitkering in kapitaal,

De bepalingen van de WAP zijn van toepassing op het publieke pensioenstelsel.

Artikel 13

De DVO, de kabinetten (voor de aangestelden) en de SERV zijn verplicht om de uitvoering van hun publieke pensioenstelsel toe te vertrouwen aan het Vlaams Pensioenfonds.

Op grond van artikel 79 IBP-wet worden de beheers- en werkingsregels van het OFP vastgesteld in een beheersovereenkomst gesloten tussen enerzijds het OFP en anderzijds de bijdragende onderneming(en).

De materies waarover de schriftelijke beheersregels moeten worden vastgesteld worden bepaald door artikel 7 van het koninklijk besluit van 12 januari 2007 betreffende het prudentieel toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening. Het betreft de regels betreffende de omvang van de solidariteit tussen de bijdragende ondernemingen, de regels die toelaten op elk ogenblik het deel van elke bijdragende onderneming te bepalen in de activa, de verplichtingen en de resultaten van de instelling voor bedrijfspensioenvoorziening en de regels inzake de verdeling van de beheers- en werkingskosten van de instelling voor bedrijfspensioenvoorziening.

Artikel 14

De publiekrechtelijke instellingen buiten de DVO en de lokale besturen hebben een aansluitingsmogelijkheid bij het Vlaams Pensioenfonds. Zij kunnen toetreden met een publiek pensioenstelsel dat moet voldoen aan de essentiële kenmerken van het publieke pensioenstelsel voor de DVO en aan de beheerskenmerken zoals bepaald in de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Pensioenfonds met het oog op eenvoudig beheer (artikel 9). Deze beheerskenmerken kunnen ook vrijheidsgraden omvatten (bv inzake bijdragepercentage).

De beheers- en werkingsregels van het OFP worden vastgesteld in een beheersovereenkomst gesloten tussen enerzijds het OFP en anderzijds de bijdragende onderneming(en).

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS